

Učit. dom v Mariboru je prejel te dni, po g. F. Krašovcu iz Mar del Plata (Argentina) sporočilo, da se tamkašnji rojaki zlasti iz Štajerske živo zanimajo za roč- ne zemljevide svojih rojstnih krajev. Prosi, da se mu pošljejo na ogled, kateremu bo sledilo naročilo kakih 200 iz- vodov. Poslali so se mu vsi do sedaj iz- išli zemljevidi — tudi oni Kamniške pla- nine — na ogled. — Vsekakor je zani- mivo, da se za te zemljevide zanimajo celo v Ameriki. Pri nas je pa še mnogo šol, katere ne poznajo tega prepotreb- nega učnega pripomočka.

— **Mladinski list v Ameriki** je za- ključil leto izhajanja, kar pomeni že precej. Razdeljen je v dva dela: prvi je pisan v slovenščini, drugi pa v angleščini. V slovenskem delu nastopajo sledeči pesniki: Albin Čebular z originalnimi pesmicami, ponatisi so pa Vide Jerajev, Zupančičeva: »Zlato v Blatni vasi«, Ganglova: »Slovenska zemlja«, dalje zasledimo tudi Gorenjka in druge. A. Dauet prinaša: »Tajnost moistra Cornilla«; zelo mikavno tudi opisuje Paul Arene in Ernest Pegouve. Znani prirodopisec Pengov nas zabava z »Materino skrbjo narave v jeseni« in »Vojači«. Zasledimo Ivana Cankarja z odlomkom iz »Mojeza življenja«: »Desetica«. V »Našem kotičku« se razgovarjajo malčki z urednikom: List krasi mnoge slike.

— **Zgodovina slov. Štajerske s Prekmurjem**, kot VII. del zbirke »Slovenska zemlja« je Slov. Matica pravkar izdala zgodovinski opis Slovenska Štajerska in Prekmurje izpod spretnega peresa prof. dra. Kovačiča. Pred nami se razvija vsa naša prošlost od kamenene dobe tja do mirovne konfe- rence v Parizu, kjer se je pisatelj mudil leta 1919. V tem širokem okviru je na osnovi vseh dosedanih pomembnih raz- prav in razpravic po novih vidikih zaje- ta celokupna zgodovina zelene Šta- ierske in sosednega Prekmurja, in sicer tako, da iz pričujočega orisa odseva- jo hkrati važnejši evropski dogodki. Zlasti pa je pisatelj seveda posegel minogrede v razvoj ostalih slovenskih pokrajin. Po- leg velikopoteznih tokov spoznaš iz te- ga tehtnega dela obilico slikovitih po- drobnosti iz vseh področij, ki bodo za- nimale slehernega rojaka z juga in za- pada, posebno pa še s severa in vzhoda. Kdo ve, s kako vnemo se romanski in germanski narodi bavijo s proučevan- jem svoje preteklosti, ki bodi vsako- mur učiteljica za bodočnost, bo moral seči no tem lepo opremljenem snisu, ki je navzlic velikemu obsegu (422 strani) vendar izredno poceni (60 Din za člane, 70 Din za nečlane).

— **Natečaji za eno dramo** v treh dejanjih in pet enodejank. Pokra- jinski odbor Jugoslovenske Matice v Splitu razpisuje natečaji za eno dra- mo v treh dejanjih iz življenja naših neosvobojenih bratov izza kate- rškolni meje naše države in za pet eno- dejank rodoljubne vsebine, ki bi bile uporabne tudi za manjše odre. Konkuri- rati smejo vsi jugoslovenski pisatelji. Na- grade: za dramo 5000 Din, za vsako eno- dejanko 1000 Din. Po posebni juriji oce- niena in sprejeta dela postanejo last po- krajinkega odbora Jugoslovenske Ma- tice v Splitu, ki jih založi in plača av- torju sprejete drame za vsak iztis 2 Din. Dela, ki izpadejo iz konkurence, se last- nikom vrnejo. Rok za predajo drame traja do 31. marca 1927, za enodejanko do 30. septembra 1926 in jih je poslati na pokrajinski odbor Jugoslovenske Ma- tice v Splitu pod šifro, ki mora biti slič- na šifri na zaprti kuverti, v kateri naj bo lastnoročno in čitljivo navedeno ime in naslov avtorja. — V Splitu, dne 31. marca 1926. — **Jugoslovenska Matica Pokrajinski odbor v Splitu.**

— **Ni med zadnjimi**. Šolska mladina v Komendi prežeta ljubavi do neosvo- bojenih bratov in sestric, jim je ponov- no podarila piruhov v okroglih 500 Din. Če bi še jaičarice upoštevale tolo željo mladeži, bi podvojili veselje v neodre- šeni domovini. — Mladina! Budiš nam upe zlate.

— **Pojasnilo**. Ne mislim soditi, kdo ima prav: ali klub slov. učiteliev viš. ped. šole v Zagrebu, ali tov. Fakin. Ne- spametno je tehtati besede, ki padejo včasih prenašlo, nepremišljeno in iskati v njih osti, ki jih morda ni. Odločno pa zavračam besedo »statist«, s katero je hotel tov. Fakin v neopravičenem ma- ščevanju diskreditirati slušatelje višjih pedagoških šol pri tovariših in pri vseh ovih, ki čitajo naš list. Tovariš, ki je prvi rabil to besedo, naj odgovarja sam sebi. Trdim samo, da slušatelj viš. ped. šol nismo nikaki statisti — iz enostavnega

razloga, ker se pojma: slušatelji zavoda za višjo izobrazbo in statisti nikakor ne moreta skladati. Pač pa smo ljudje z resnim stremenjem, da bomo nekoč čim več koristili naši mladini, našemu narodu! Če se hoče tov. Fakin natam- neje prepričati, naj se informira o na-šem urniku v Beogradu, da bo spoznal snov, ki jo moramo obvladati. Našel bo včasih osem predavanj na dan in če pri- šteje še neobvezna predavanja, še več. Poleg tega vodi rektor o vseh predava- njih strogo kontrolo, četudi morda po nepotrebnem. Dalje se naj informira o kolokvijih, referatih in končno še o let- nih izpitih — in prepričana sem, da bo uvidel, da je v veliki zmoti in da bo dru- gič odgovarjal bolj premišljeno. — **Slu- šateljica viš. ped. šole v Beogradu.**

— **Pogled na naše Alpe med vožnjo na progi Ljubljana - Kranjska gora - Pla- nica**. Zopet mala knjižica, ki stopa s skromno ceno (4 Din) med nas, da nas pomakne za stopnjo višje na lestvico ci- vilizacije. Obenem je na reklama za naš diven gorenjski kot, ki se lahko ponaša s svojo lepoto kot izoslovska Švica. Vsak tujec bo rad kupil to priročno knji- žico. Vsi kraji, gore, ki jih vidimo iz vlaka na gorenjski progi, so vrisa- ni in označeni z imeni. Knjižica pa ni namenjena samo tujem, tudi nam doma- činom bo dobrodošla. Seznanila nas bo na najlažji način z našo prelepo Gorenj- sko. Koristna pridobitev bo tudi za do- moznanski, oziroma zemljepisni pouk po osnovnih šolah. Ravno tu nam manjka učil. Zato priporočamo, da si naroči vsa- ka šola to knjižico. Izdal jo je konsorcij voznega reda »Ekspres«. Želimo, da bi skoraj sledile še druge proge v tako na- zorni obliki, kar bi bilo v čast in korist nam in naši ožji domovini. — **Marijana Kokali.**

— **Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru** sprejme 1. maja 1926 praktikante (vzajence) za enoletno praktično šolo. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola, telesna sposobnost. Sprejemajo se kmet- ski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti dobivajo stanovanje in hra- no v zavodu brezplačno ter imajo pred- nost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1926./27. kot redni učenci kakor tu- di pri podelitvi brezplačnih mest za rev- ne učence v slučaju ubožnosti. Bivši praktikanti so potem navadno najboljši redni učenci. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek 5 in 20—25 dinarjev) za sprejem praktikan- tov je pošiljati direktaciji srednje vinar- ske in sadjarske šole v Mariboru do 20. aprila 1926 s sledečimi prilogami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šol- sko spričevalo, 4. spričevalo o pravno- sti, v slučaju ubožnosti pa tudi 5. premo- ženski izkaz ali spričevalo ubožnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pi- smeno. Vsi drugi pogoji za sprejem se razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), katera tiskovina se poš- lie zanimancu proti nakazilu 5 dinarjev v gotovini. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa.

— **Katalog učil**. Tvrška Pichters Witwe & Sohn, Wien, I, Tegethoffstrasse 10, je izdala lično izdelan in z bogato izbiro učil založen katalog z najnovejši- mi cenami. Katalog krasi lepe, v barvo- tisku izdelane slike posameznih učil. Hkrati nam kaže katalog tudi napredek učil in šolskih pripomočkov, ki se je iz- vršil na tem polju od pretrata naprej. Katalog se lahko naroči za šole direktno pri navedeni tvrdki, učila pa tudi potom »Tvornice učil in šolskih potrebščin« v Ljubljani.

— **Pogled samostojnih ženskih po- klincev**. Slovenske ženske organizacije prirede koncem junija t. l. v Ljubljani na velesienskem prostoru veliko razstavo z naslovom »Slovenska žena«. Razstava pokaže, kaj je Slovenka od začetka naše zgodovine doslej storila na vseh poljih kulture in civilizacije. V posebne publi- kacije se navedejo poleg zgodovinskih žen zlasti umetnice vseh strok, pisatelje- lice in novinarke, socialne delavke, žens- ke kulturne, socialne, karitativne, femi- nistične in stanovske organizacije in za- vodi, ženske šole itd. — Za statistični pogled vseh važnejših ženskih poklicev v Sloveniji pa nam je treba tudi podat- kov glede absolventk in izvrševalnic akademskih poklicev in gled. državnih, občinskih in odgovornih zasebnih usluž- benk ter končno samostojnih industrialk, trgovk in obrtnic izven Ljubljane (se- znam ljubljanskih trgovk in obrtnic že imam). Zato se v imenu uredništva te publikacije obračam javno na vse prizade- te ženske s prošnjo, da se mi javijo:

1. vse akademično izobrazbene Slovenke (profesorice, zdravnice, juristke, tehni- kinje, lekarnice i. dr.); 2. vse absolvent- ke konservatorijev, trgovskih, eksport- nih in drugih akademij i. dr. ter mi spo- roče njimeno, kie in kdaj so svoje nauke absolvirale in kie so izvajale oziroma še izvajajo svoje poklice. — Zaradi lažjega pregleda naj mi blagovoljno navesti ob- enem še imena tovarišic, o katerih so im podatki znani oziroma mi javijo njihove naslove, da se lahko obrnem sama nanje. Podatke potrebuem čim prej, zato prosim, da se moji prošnji odzovejo takoj. — Za prireditveni odbor Minka Go- vekarjeva, Ljubljana, Rimska c. 20.

— **Priloga današnji številki »Učit. Tovarisa«** je pridejana namesto »Pro- svete« v prvi vrsti, da se objavijo dru- štvena poročila, ki so zastalala zaradi zadnje debate.

— **Gospod urednik!** (Dopis.) Prosim, poravnate resnici na ljubo, da se pri zad- njem zborovanju za Ljubljansko okolico snloh ni glasovalo za deklaracijo, kakor poročajo dnevni listi, temveč je bila le volitev delegatov pri čemer igrajo osebnosti zelo veliko vlogo.

— **Poročam Vam**, da je Belokranj- sko učiteljsko društvo tudi na zadnjem zborovanju v podrobni debati sprejelo deklaracijo z nekaterimi izpreminjeval- nimi predlogi.

— **Kakor posnemamo iz dnevnih li- stov** je Novomeško učiteljsko društvo odklonilo deklaracijo.

— **Zakaj nišmo več pisali o prega- nianju učiteljstva na Hrvaškem?** »Uči- teljski Tovarisa« je o tem pisal, naj le pogledajo dotičniki, ki to trdijo, posamezne številke nazaj n. pr. št. 46 leta 1925, da- lie št. 3., 6., 10. in 15. Vprašamo samo, če so toliko pisali vnani listi o prega- nianjih v Sloveniji za Koroščevega reži- ma? Tudi se dotičniki ne zavedajo, da »Učit. Tovarisa« ni centralno glasilo UJU, nezavedajo se pa tudi, da strankarsko politično izrabljanje takih slučajev stanu le škoduje in končno jih vprašamo ali so oni sami spisali en sam članek v ob- rambo hrvaškega učiteljstva, če jim je bilo res na stvari in ne le do izrabljanja tega za huiskanje.

— **BREZALKOHOLNA PRODUKCI- JA**. Ljubljana Poljanski našo 10/21 poš- lie vsakemu naročniku. »Učit. Tovarisa« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj: ne bo Vam žal!

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Po čl. 71. je bil premeščen v Dramlie tov. A. Šabec**. Kakor se nam poroča z merodame strani slučaj tov. Šabca nima nikakega ozadja kake na- silne premostitve po čl. 71. čin. zakona in je ta premostitev bila izvršena v pri- log tov. Šabca. — Vse tovariše in tova- rišice pozivamo, da nas obveste v slu- čajni premostitve po čl. 71., posebno če se jim je zgodila kaka krivica. Brez ob- vestila ni mogoča obramba in se brez obnasnitve slučajev s strani prizadetega potom predsedstva okrajnega društva tudi ne bo izvršila nobena intervencija. Če ne sporoče okoliščin, za katere iam- čijo, so prizadeti sami odgovorni, ako se ničesar ne ukrene v njihovem slučaju.

Učiteljski pevski zbor.

— **pev. Prvi ustanovni član pevske- ga zbora** je postalo s 500 Din učiteljsko društvo za srez Laško, kar nam spo- roča tov. Jurko. Hvala vam, tovariši! Bodite zvezda-vodnica drugim! Posne- maite idealne ljudi tudi druga naša dru- štva ali posamezniki!

— **pev. Zahvala**. V času, ko odbor plačuje stroške koncertov in piše za- hvalna pisma posameznim dobrotnikom zbora, ne more in ne sme pozabiti Vas, dragih tovarišev in tovarišic - pevcev. Neizmerne so bile Vaše žrtve in kdo, ako ne Vi, zaslužil v prvi vrsti vse za- hvale?! Koncertno »nerazvaljena« publi- ka Vam je dala sama dovolj pohvale. (Bržkone misli g. kritik tukaj naše tova- rištvo, ki ga je bilo pretežna večina...) Preko kritike in preko ovir gema na- vzgor za ciljem ki smo si ga postavili. Led je prebit, mi smo tu in jav- nost naj računaj z nami! Za na- mi je domala vse slovensko in jugoslo- vensko učiteljstvo in po nem si pridobimo tudi narod, čigar nešmi bomo pre- pevali vedno bolj v dovršeni obliki, ako nam doslej tega ni bilo mogoče...

Sežum.

— **pev. Pevski zbor slovenskega učiteljskega društva** je imel v soboto 10. t. m. ob 3. popoldne svoj občni zbor, na katerem je

bil sprejet društveni poslovnik, ki ureja v glavnem razmerje zbora do »Društva učiteliev glasbe« in narobe. V zbor je bilo sprejetih 100 članov in članic. Pri volitvi je bil izvoljen za načelnika gosp. Marko Bajuk, za namestnika pa gosp. Vilko Jurko; za odbornike in odbornice so bili izvoljeni gg. Dekleva Nina, Rak Zora, Primožič Ivan, Sežum Andro, Zupančič Drago, Dermeli Mirko; za na- mestnike pa gg. Cepuder Ljuba, Golob Adela, Grčar Tit; za računsko pregled- nika gg. Brnobič Josip in Knez Rudolf. — Novi člani se lahko priključijo in na- znajno bivališče, da jim bomo mogli po- slati obvestila za prihodnji tečaj. Pri- ključite se zbirati tov. Mirko Dermeli, strok. učitelji v Ljubljani, Gluhonemica. Va- bijo se posebno tenoristi k pristopu v pevski zbor.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— **GORNJEGRAJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 8. maja na Gorici. Oni, ki se hočejo udeležiti de- monstracije kako se gačijo živali, naj pridejo že ob 9. uri; redno zborovanje se na prične ob 11. uri. Na dnevnem re- du je deklaracija, podavanje tov. Trat- nika o rokotvornem pouku (udeležil se je tečaja), volitev delegatov za pokra- jinsko skupščino, plačevanje članarine in drugo. Zaradi kosila se javite upravite- lju šole na Gorici.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRANJSKI ŠOLSKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 3. maja t. l. ob 9. uri v Trzinu v meščan- skošolski telovadnici. Dnevni red: 1. Po- ročila funkcionarjev. 2. Volitev novega društvenega odbora. 3. Volitev delega- tov za pokrajinsko in glavno skupščino. 4. Premembna pravil UJU. Izpreminje- valne predloge pošljite takoj naročeval- cu tov. Fr. Rantju v Smartno pri Kranju. (U. T. št. 6). 5. Praktični poskusi s Kos- mosovimi aparati o galvaniki, elektriki. Ponazoritve tov. Milan Pavlovca. 6. Sa- mostojni predlogi. Upošljite jih do 30. aprila društvenemu predsedniku. 7. Slu- čajnosti. Udeležba obvezna! Obed sku- pen. — Odbor.

Poročila:

+ **Poročilo o zborovanjih Učit. društva za logaški okraj** dne 12. decembra 1925 v Dol. Log- gatu in dne 6. februarja 1926 na Rakeku.

1. **Poročilo zborovanja od 12. dec. 1925.** Dnevni red: 1. Poročilo predsednika »Kaj hočemo?« 2. Poročilo ostalega odbora in odsekov. 3. Slučajnosti.

1. Predsednik najprej konstatira slabo ude- ležbo (c. 20 udeležencev); vzrok slabo vreme pa tudi malomarnost nekaterih članov. V svojem po- ročilu očrta odnose med društvom in poverjen- stvom kot zelo kritične, zato jih je treba danes razčistiti. Društvo mora zavzeti določno stališče: ali—ali; kajti pov. se ne zadovoljuje z zadnjio rešitvijo spora, temveč vztraja pri svoji prvotni za- htevi po zadoščenju. Dalje omenja sestanek, ki ga je imel radi tega pred kratkim s poverjenštvom, ter brani v dolgih izjavanjih to slednje pred vsimi napadi in očitki, ki so izšli v zadnjem času iz društva in od drugih strani. Je za to, da da dru- štvo zahtevano zadoščenje.

Predsedniku odgovarjajo tov. Ribičič, Med- vešček in Stravs. Ribičič zahteva najprej konkre- ten predlog k preds. izvajanjem, katerega pred- sednik tudi poda. — Zmislil tega predloga: Dru- štvo desavrira svojega delegata. Nato pobija R. vse argumente, ki jih je navedel preds. v obrambo poverjenštvu ter zavrača optimistično sliko o stanju in nehanju organizacije, ki jo je podal pred- sednik. Posebej še obračuna s člankoma »Ne tako« in »Zrušimo organizacijo« ter predvsem žigosa ta slednji. Zahtevu po zadoščenju odklanja, ker je nemoralna.

Stravs kritizira v prvi vrsti slabo gosp. stan- nje organizacije, na katerem nosi glavno krivdo sedanje vodstvo. Je tudi proti vsakemu zado- ščenju.

Medvešček odgovarja predsedniku na njegov referat »Kaj hočemo?« z 10 točkami, ki vsebujejo tudi »česa nočemo«. Predsednika pa obtožuje radi njegovega skritega sestanka s pov. izdaje nad društvom in odborom ter zahteva za ta čin za- doščenja.

Predsednik izvaja konskvence ter se na mestu odpove predsedništvu in odborništvu. Svoj čin pa opravičuje z zasledovanjem dobrega na- mena. Zborovalci to tudi upoštevajo ter mu iz- rečejo zaupnico glede namena.

Predsedniško mesto zavzame podpreds. Ri- bičič, ki vodi zborovanje do konca.

Tov. Susteršič toži, da društvo izgublja čas v vednem prepiru in boju. Poziva, naj se vendar že enkrat začne z delom.

Tov. Medvešček se strinja s predgovorni- kom, žal, pa je nemogoče začeti prej z delom, dokler ni popolnega razčistitja. Društvo ne nosi krivde radi tega, ampak poverjenštvu, ki vztraja pri svoji neupravičeni zahtevi.

2. **Tajniško poročilo**. Od zadnjega občnega zbora je imel odbor 1 sejo, na kateri je razprav- ljal o najvažnejših društvenih in organ. zadevah. Glede poročila o zadnjem zborovanju v »Učit. tov.« omenja tajnik, da je bilo najvažnejše iz- njega izpuščeno, namreč poročilo o del. zborov- vanju. Ostro obsoja tako cenzuro ter prečita iz- puščeni odstavek iz zapisnika.

3. **Blagajniško poročilo**. Iz njega je razvidno, da niso še nekateri klub opominom plačali čla-